

eo quod merito reprehendi queat (*Vide Estium in hunc textum*). Hic ergo non agitur de iudicio circa dogma ferendo, sed de actu morali. Aliunde directio Ecclesiæ non excluditur.

Sic pariter facillime refelluntur cunctæ objectiones quas adversarii ex aliis Scripturæ sacræ textibus, plus minusve contortis, male nobis opponunt,

PROPOSITIO QUINTA.

Christus instituit in Ecclesia corpus docens, cui competit jus controversias circa fidem infallibiliter dirimendi; sicque sola admittenda est via auctoritatis.

Prob. 1º. Vel Christus quoddam instituit in Ecclesia tribunal visibile ad controversias infallibiliter dirimendas, vel sola agnoscenda est Scriptura sacra, vel admittendum est spiritus Dei unicuique infusus; nullus enim alius excogitari potest supremus controversiarum fidei iudex: atqui, *ex probatis*, duo posteriora sunt falsa et absurda: ergo.

Prob. 2º. Illud pro certo tenendum est quod constat Scriptura sacra, traditione et rationibus theologicis: atqui, triplici hac via constat Christum instituisse in Ecclesia tribunal visibile ad, etc.

1º Scriptura sacra. Matth. x, 14: Quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes foras de domo vel civitate, excutite pulverem de pedibus vestris. Amen dico vobis: Tolerabilius erit terræ Sodomorum et Gomorrhæorum in die Iudicii, quam illi civitati. Luc. x, 16: Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit: qui autem me spernit, spernit cum qui misit me. Matth. xviii, 17: Quod si non audierit eos, dic Ecclesiæ; si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Unde sic: Ex his textibus stricta est obligatio audiendi Apostolos prædicantes et Ecclesiam docentem; ergo Christus voluit ut haberent supremam auctoritatem cunctas fidei controversias infallibiliter dirimendi.

Multo clarius hanc supremam auctoritatem contulit illis post resurrectionem suam, quando dixit, Matth. xxviii,

18: Data est mihi omnis potestas in cælo et in terra: euntes ergo docete omnes gentes... docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis: et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi. Certum est Christum his verbis Apostolos constituisse corpus docens, et specialem ad hoc ipsis concessisse potestatem: atqui hæc verba non solos spectabant Apostolos, sed eorum successores usque ad consummationem sæculi, ut fert textus et ipsi fatentur protestantes: igitur successores Apostolorum eandem habent potestatem docendi, et eadem existit obligatio eos audiendi. Porro talis non existeret obligatio eos audiendi, si in docendo errare possent. Ergo 2º.

B. Paulus, Eph. iv, 11: Et ipse dedit quosdam quidem apostolos, quosdam autem prophetas, alios vero evangelistas, alios autem pastores et doctores... ut jam non simus parvuli fluctuantes, et circumferamur omni vento doctrinæ, in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris. Unde sic: Christus pastores in Ecclesia instituit ad opus ministerii, ne sicut parvuli feramur omni vento doctrinæ, ne astutia et nequitia hominum circumveniamur et in errorem dejiciamur: at, nisi constituisset corpus pastorum et doctorum ad cunctas fidei controversias infallibiliter dirimendas, tanquam parvuli essemus fluctuantes, omni vento doctrinæ ferremur in astutia et nequitia hominum, etc., ut patet. Ergo 1º constat Scriptura sacra Christum instituisse, etc.

2º Traditione. Quod enim constanter creditum est ab Apostolis usque ad nos, in dubium revocari non potest: sed ab Apostolis usque ad nos semper creditum est Christum instituisse corpus infallibiliter docens in Ecclesia; namque a primis Ecclesiæ sæculis usque ad protestantium tempora, quæcumque exortæ sunt quæstiones circa fidem, sive apud Ecclesiam Romanam, sive apud sectas ab ea separatas, ad tribunal pastorum docentium delatæ sunt, et eorum definitionibus adhærendum esse plebs Christiana semper credidit. Sic in controversia de legalibus observationibus inter fideles Antiochenos exorta, Act. xv, mise-

runt Paulum et Barnabam Jerusalem, ut Apostolos con-
sulerent : tunc Apostoli et seniores *convenerunt videre de
verbo hoc*, suamque sententiam in hanc formam tulerunt :
Visum est Spiritui sancto et nobis. Defunctis Apostolis,
dum adhuc sævirent persecutiones, pastores Ecclesiæ fre-
quenter congregati sunt, dogmata fidei definierunt atque
hæreses proscripserunt. Sic concilium Antiochenum ad-
versus Paulum Samosatenum fuit congregatum; sic in
causa Rebaptizantium, multa concilia, sive Romæ, sive in
Africa, celebrata sunt, et in omnibus pastores velut judi-
ces definierunt : pace data Ecclesiæ, frequentiora et solem-
niora habita sunt concilia, non solum apud catholicos, sed
etiam apud sectas hæreticas aut schismaticas : sic Ariani
concilia agebant, et definitiones fidei edebant; Græci
schismatici aliæque sectæ orientales auctoritate pastorum
ducuntur : ergo a primis Ecclesiæ sæculis usque ad pro-
testantium tempora et usque ad nos semper creditum
fuit, etc. Ergo.

Hanc praxim testimonia Patrum confirmant.

Origenes, Homil. 5 in Jerem. « Ecclesia Dei viventis ve-
ritate Verbi munita est. » S. Basilius, Epist. 114 : Nul-
lam vocem in ea (fide Nicæna) rejiciatis, sed sciatis tre-
centos Patres qui citra contentionem convenerunt, non
sine Spiritus sancti afflatu locutos esse. »

S. August. de Symb. (t. 6, p. 554) : « Ecclesia sancta,
Ecclesia una, Ecclesia vera, Ecclesia catholica, contra
omnes hæreses pugnans, pugnare potest, expugnari ta-
men non potest... portæ inferi non vincent eam. »

Vincentius Lirinensis, Com. 1, n° 23 : « Christi vero Ec-
clesia, sedula et cauta depositorum apud se dogmatum
custos, nihil in his unquam permutat, nihil minuit,
nihil addit. » Innumera alia citari possent testimonia
non minus clara. Ergo, etc.

3° *Rationibus theologis*. Omnes societates humanæ
auctoritate semper rectæ sunt : sola auctoritate filii paren-
tes cognoscunt, subditi huic vel illi principi obediendum
esse sciunt, cives jura sua distinguunt, patres familiam
suam regunt, reges status suos gubernant, magistratus et

quilibet superiores inferiores suos moderantur. Omnis
ordo in qualibet societate ita pendet ab auctoritate, ut, ea
sublata, sempiternus sit horror : ergo a fortiori necesse est
ut in societate religiosa existat auctoritas a qua omnia pen-
deant.

Deus statuerat in veteri Lege ut omnes controversiæ sa-
cerdotum auctoritate dirimerentur : *Qui autem superbie-
rit nolens obedire sacerdotis imperio, et decreto judicis, morie-
tur homo ille, et auferes malum de Israel*, Deut. XVII, 12.
Ad hanc auctoritatem alludebat Christus quando Judæis
dixit : *Super cathedram Moysis sederunt scribæ et pha-
risæi : omnia ergo quæcumque dixerint vobis, facite*,
Matth. XXIII, 2. Tota autem religio Christiana, sicut reli-
gio Judaica, nititur factis, scilicet scripturis, miraculis,
prophetiis, verbis a Christo et ab Apostolis prolatis : atqui
non nisi via auctoritatis hæc cognosci, transmitti et in vero
sensu accipi possunt : ergo, etc. ergo 3°, etc. aliunde, etc.
Ergo.

¶ Multi protestantes confessi sunt auctoritatem in Eccle-
sia necessariam esse ; ipsi, ut remedium contra perpetuas
divisiones suas invenirent, ad auctoritatem recurrere co-
acti sunt ; consistoria, colloquia, synodos provinciales et
nationales instituerunt Calvinistæ. In famosa controver-
sia inter Arminianos et Gomaristas celebrem convocave-
runt synodum Dordracenam, anno 1618, et ex auctori-
tate dissidia componere frustra tentaverunt, ut narrat
Bossuet, Histoire des Variations, lib. 14, n° 21. Vide etiam
la Discussion amicale, t. 1, de Stark, etc.

In cæteris ecclesiis reformatis etiam nunc existit aliqua
species auctoritatis, cui subscribere tenentur ministri.
Omnes protestantes pueros et idiotas per viam auctoritatis
ad notitiam divinæ revelationis ducunt. Admittunt ergo
necessitatem auctoritatis (saltem pro maxima parte fide-
lium. Cujus autem valoris est auctoritas doctorum qui
sibi ne concordare quidem possunt, in punctis majoris
momenti?

COROLLARIUM.

Sequitur ex dictis distinguendum esse in Ecclesia corpus

docens et corpus audiens, id est fideles qui pastoribus subijci tenentur.

Fatentur protestantes Ecclesiam subsistere non posse nisi sint in ea pastores et ministri qui verbis et sacramentis populum Dei pascant; imo plerique nunc admittunt Ecclesiam universalem quadam infallibilitate passiva donari; dicunt enim fieri non posse ut error adversus fidem essentialem prævaleat, idque concludunt ex verbis Christi: *Ecce ego vobiscum sum*, etc. At, impudenter sibi contradicentes, negant infallibile esse corpus docens in Ecclesia. Catholici, e contra, utrumque firmiter credunt, scilicet, Ecclesiam universalem infallibilem esse in credendo, et corpus pastorum similiter infallibile esse in docendo, idque solide probant, ut ostendimus.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1º. Fides tam impossibilis est idiotis et simplicibus per viam auctoritatis quam per viam privati examinis: ergo rejicienda est via auctoritatis.

R. 1º. Ex hoc argumento sequeretur fidem omnino impossibilem esse idiotis et simplicibus, imo et doctis, siquidem constat, ex dictis, eam via privati examinis obtineri non posse.

R. 2º. *Nego ant.* Quod enim de facto existit dici non potest impossibile: at multi via auctoritatis edocti veram habent fidem; multi enim sunt qui Scripturas non examinauerunt, non comparaverunt, imo non legerunt, nec legere possent, et nihil omnino sciunt, nisi quod a parentibus, magistris et parochis didicerunt, sicque sola via auctoritatis fuerunt edocti: attamen veram habent fidem. Fides enim, juxta omnes, est actus supernaturalis quo firmiter adheremus veritatibus a Deo revelatis propter revelantis auctoritatem: porro talis fides sæpe invenitur in iis qui sola via auctoritatis fuerunt edocti: namque in iis inveniuntur 1º firma mentis adhæsiō veritatibus sibi propositis; 2º adhæsiō supernaturalis, siquidem a gratia procedit et circa objectum supernaturale versatur; 3º adhæsiō veritatibus a Deo revelatis, nempe veritatibus quas docet

Ecclesia, continent Scripturæ aut traditio, et credunt doctores; 4º adhæsiō propter Dei auctoritatem; dicunt enim: *Credo quæ revelasti, quia revelasti et non potes falli nec me fallere.* Ergo ii omnes, etsi idiotæ aut simplices, veram habent fidem. Ergo, etc.

Et vero, in primis sæculis plures exstiterunt ecclesiæ quæ nullas habebant Scripturas: tunc ergo fideles non via privati examinis, sed sola via auctoritatis edocebantur et fidem obtinebant. Ipse Christus docuit, et misit Apostolos ad docendum, non vero ad disputandum, nec ad præbendas Scripturas legendas et discutiendas. Merito igitur B. Paulus dixit (Rom. x, 17), *Fides ex auditu*, non autem ex lectione, ex examine. Ergo, etc.

Inst. 1º Auctoritas docens tuto audiri non potest nisi ejus existentia certo cognoscatur: at existentia auctoritatis docentis certo cognosci non potest nisi examine privato; ergo simplices et idiotæ non sola via auctoritatis docentur.

R. Dist. maj. Auctoritas docens... nisi ejus existentia aliquo modo noscatur, *concedo*, idque patet; nisi perfecte noscatur antequam doceat, *nego maj.* Fides enim supernaturalis eodem modo acquiritur ac fides naturalis. Porro fidem naturalem acquirunt pueri, simplices et idiotæ a matre, a patre, a circumstantibus, antequam perfecte sciant quæ sit matris, patris, nutricis aliorumque auctoritas, et ideo credunt quia natura impelluntur ad credendum: sed postea, quando vident alios homines easdem credere veritates, quando illarum veritatum concordantiam percipiunt, agnoscunt se prudenter egisse, matri, patri, nutrici credendo, quamvis rationem hujusmodi fidei sibi tunc non redderent. Eadem via pueri et simplices ad finem supernaturalem ducuntur, primo veritatibus a parentibus, parochis aliisque hominibus circumstantibus sibi propositis, simpliciter adherent, ne cogitantes quidem de ratione qua ad credendum determinantur. Postea vero, ipsorum intelligentia crescente, Ecclesiam audiunt, veritates ab ea edoctas sibi concordare percipiunt, fundamenta ejus auctoritatis perlustrant, læti agnoscunt quanta prudentia ei credatur, et quo magis jura illius considerant, eo

plenius firmantur in fide. In ea autem fide efformanda minime ducuntur examine privato. Ergo pueri et simplices, etc.

Hinc ruit celebris objectio ministri *Claude*. Cum enim *Bossuet* eum fortiter premeret, in publico quod inter se habuerunt colloquio, anno 1675, asserens quod, admissa privati examinis necessitate, infans ad ætatem discretionis perveniens actum fidei circa librorum sacrorum canonicitatem elicere non posset, imo et in aliquo instante de omnibus articulis fidei positive dubitaret, *D. Claude* idem argumentum contra illustrem adversarium suum statim retorquere conatus est his verbis, referente *Bossuet*: « Le » fidèle à qui on propose l'autorité de l'Église, ou la croit » sans l'examiner, ou il en doute: s'il doute, il est infidèle; s'il ne doute pas, par quelle autorité est-il assuré? » L'autorité de l'Église: est-ce une chose évidente par elle-même? et ne faut-il pas la trouver par quelque examen? » Voilà votre difficulté que vous avez à résoudre aussi » bien que moi; ou quittons-la tous deux, ou résolvons-la ensemble. Je vous déclare, pour moi, que je répondrai » pour l'Écriture ce que vous me répondrez pour l'Église. » Hæc autem gravis difficultas manet soluta per responsionem modo datam.

Differentia inter modum quo ad fidem per examen privatum deveniendum esset, et modum quo ad eum per viam auctoritatis ducimur.

Actus fidei per viam privati examinis impossibilis est, saltem respectu puerorum et simplicium, facilis vero per viam auctoritatis.

1° Actus fidei per viam privati examinis impossibilis est pueris et simplicibus: *id sequitur ex dictis*. Si infans apud protestantes educatus, fidem in veritates revelatas habeat, ductus fuit auctoritate parentum et magistrorum, non vero proprio examine; imo, si solam sequeretur viam examinis privati, deberet primo de divinitate Evangeliorum aliorumque librorum canonicorum positive dubitare

ac proinde de tota religione; nam, his libris sibi oblatis, actum fidei circa illorum canonicitatem elicere non posset quin prius eos legisset, comparavisset et genuinum eorum sensum obtinuisset, siquidem profiteretur nullam existere auctoritatem infallibilem qua regi debeat. Ergo constituitur in dubio circa divinitatem Scripturæ. Porro repugnat hominem baptizatum, fide habituali imbutum de religione positive dubitare teneri. Quod fatebatur *Claude*: ergo 1°.

2° Admissa via auctoritatis, pueri et idiotæ actum fidei facile elicere possunt: *quod ut melius intelligatur, quædam sunt prænotanda.*

1° Certum est apud protestantes sicut et apud catholicos, infantes baptizatos esse filios Dei, Spiritum sanctum per gratiam sanctificantem in eis habitare, et fide habituali, sine qua *impossibile est placere Deo*, Hebr. xi, 6, eos informare.

2° Certum est fidem actualem divinum esse pariter donum Spiritus sancti. At existere non potest in nobis quin veritates revelatas certo cognoscamus. Ordinarie autem Spiritus sanctus, non immediate, notiones istas in nobis infundit, sed quibusdam utitur mediis externis ad illas in mentibus nostris inculcandas. An autem sola Scriptura, ut volunt protestantes; an vero Ecclesia, per quam Scriptura aliæque fidei veritates noscuntur, ut dicunt catholici: en nodus difficultatis.

Notandum est in actu fidei distinguenda esse 1° objectum, id est, res revelatas quæ credendæ proponuntur; 2° principium fidei, quod est gratia divina voluntatem nostram ad credendum impellens; 3° motivum fidei proprium, quod est ultima ratio propter quam credimus, id est auctoritas Dei revelantis et summe veracis; 4° motiva credibilitatis quibus existentia revelationis evidenter constat; 5° regula qua sensus revelationis nobis certo innotescat. Hæc regula, juxta reformatos, est sola Scriptura; juxta catholicos, est Ecclesia Scripturæ libros infallibiliter tradens, et docens quænam veritates a Deo sint revelatæ.